РЕЦЕНЗІЯ

Кандидата медичних наук, доцента Гороховського Владислава Васильовича на дисертаційну роботу Номеровської Олени Євгенівни на тему «Обґрунтування та визначення тривалості сучасних видів ортодонтичної допомоги в Україні», подану на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 22 – Охорона здоров'я зі спеціальності 221 – Стоматологія

Актуальність дослідження

Поширеність зубощелепних аномалій у структурі стоматологічної захворюваності посідає третє місце після карієсу зубів і патології тканин пародонта. Згідно останніх наукових досліджень, в Україні вона становить від до 83,33 % у дітей та до 93,7 % у підлітків та дорослих. Це зумовлює медичну та соціальну значущість проблеми й вимагає своєчасної діагностики ортодонтичної патології та застосування найефективніших методів профілактики і лікування.

Не вчасно виявлені й не усунуті зубощелепні аномалії на етапі формування в тимчасовому та змінному прикусі, набувають більш виражені й важкі форми в постійному прикусі. Тому дуже важливо виявити іх якомога раніше на етапі тимчасового прикусу, коли зубощелепна система перебуває на стадіі постіиного росту.

Швидкий розвиток технологій останніх років призводить до цифровізації роботи лікарів-ортодонтів. Широко впроваджуються цифрові технології і протоколи надання медичної допомоги у вигляді зняття цифрових відбитків щелеп сканерами та комп'ютерних програм моделювання непрямого встановлення брекетів, виготовлення ортодонтичних кап, навігаційних шаблонів, моделей та інше.

Всі ці сучасні методи діагностики та лікування передбачають пряму участь лікаря-ортодонта на всіх діагностичних, клінічних та технічних етапах їх застосування, що обов'язково має бути відображено у нормативах часу на ортодонтичну допомогу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дана дисертаційна робота виконана у повній відповідності з багаторічним науковим напрямком діяльності кафедри ортодонтії Одеського національного медичного університету в рамках НДР «Удосконалення методів профілактики та ортодонтичного лікування дітей з зубощелепними аномаліями» (№ ДР 0121U100237).

1. **Наукова новизна одержаних результатів.** Виявлено найбільш поширені сучасні види ортодонтичної стоматологічної допомоги, що застосовуються в практичній охороні здоров'я, визначена їх структура і об'єм та проведені виміри тривалості їх проведення на клінічних етапах.

2. Вперше розроблені алгоритми проведення клінічного прийому ортодонта в залежності від виду, об'єму, структури сучасної ортодонтичної допомоги, що надається на кожному клінічному етапі.

3. Вперше встановлені оптимальні нормативи часу стоматолога-ортодонта на клінічних етапах надання сучасної ортодонтичної допомоги.

4. Вперше встановлені відомчі норми часу та умовні одиниці трудомісткості на сучасні види ортодонтичної допомоги.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. По матеріалах дисертаційної роботи опубліковано 11 наукових праць, з яких 6 статей в профільних виданнях, рекомендованих ВАК України, з яких 2 в електронних виданнях, 4 тез в матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій, 1 доклад на конференції.

Оцінка змісту дисертації, зауваження щодо оформлення. Дисертація викладена на 149 листі принтерного тексту і складається з титульного аркушу, анотації, переліку умовних позначень, вступу, 4 розділів власних досліджень, розділу аналізу і узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, переліку використаних джерел, який складається з 260 джерел, з яких 77 латиницею.

У ***вступі***, автор аргументовано доводить доцільність і актуальність дослідження обраного напрямку. Коректно сформульовано мету і завдання, вказано на зв'язок обраної теми з науково-дослідною роботою Одеського національного медичного університету, висвітлено особистий внесок здобувача. Чітко зазначені наукова новизна та практична значимість роботи, установи, де були впроваджені результати.

Зауважень до розділу не виникло.

Перший розділ під назвою «Обґрунтування необхідності встановлення тривалості клінічних процесів надання сучасних видів ортодонтичної допомоги» має 3 підрозділи, в яких надана інформація щодо медико-соціальних аспектів застосування сучасних видів стоматологічної допомоги в ортодонтії, обґрунтування необхідності і історичних аспектів застосування уніфікованих систем обліку і оцінки праці в стоматології, методичних підходів вивчення тривалості клінічного процесу надання стоматологічної допомоги та розрахунку відомчих норм часу в стоматології. Розділ завершується коротким підсумком, де автор підкреслює ключові моменти, що в них висвітлені.

Зауважень до розділу не виникло.

Розділ ***«Матеріали і методи дослідження»*** складається з 6 підрозділів, в яких надана інформація щодо загальних вимог щодо проведення досліджень по удосконаленню наукової організації медичної допомоги, методиці визначення найбільш поширених сучасних видів ортодонтичної допомоги, методиці уніфікації алгоритмів клінічних етапів процесів надання ортодонтичної допомоги, методиці індексації окремих елементів лікарської роботи на клінічних етапах надання ортодонтичної допомоги, методиці проведення хронометражних досліджень клінічних процесів надання ортодонтичної допомоги, методиці визначення часових витрат лікарського труда на клінічних етапах надання ортодонтичної допомоги, методиці визначення відомчих норм часу і умовних одиниць трудомісткості роботи

лікарів-ортодонтів, методиці статистичної обробки отриманих результатів дослідження.

Зауваженя: бажано було б навести перелік обладнання який використовували під час проведення досліджень.

Третій розділ дисертації під назвою «Визначення уніфікованих алгоритмів клінічних етапів надання сучасних видів ортодонтичної допомоги» викладено на 19 сторінках, ілюстровано 15 таблицями. Розділ поділено на 12 підрозділів.

Зауважень до розділу не виникло.

Четвертий розділ дисертації, який має назву «Визначення тривалості та розрахунок умовних одиниць трудомісткості надання сучасних видів ортодонтичної допомоги» викладений на 44 сторінках та складається з 13 підрозділів.

Зауважень до розділу не виникло.

У розділі ***«Аналіз та узагальнення отриманих результатів»***, який висвітлено на 4 сторінках та представляє собою резюме всієї роботи. У ньому приведене обгрунтоване обговорення результатів проведених досліджень.

Зауваження: доцільно було б порівняти власні результати з результатами інших дослідників, що вивчали дану проблему.

Основні наукові положення роботи і результати відображені у **висновках**, які відповідають меті і завданням роботи.

Практичні рекомендації написані стисло, конкретно і зрозуміло для практичних лікарів. Зауважень не викликають.

Список використаних джерел літератури широкий, включає джерела останніх років та відповідає темі проведених досліджень (з 260 джерел, з яких 77 латиницею 334 джерел літератури, із них 189 – латиницею).

Зауваження: у списку літератури є посилання на російськомовні джерела.

Загалом дисертаційна робота написана логічно і послідовно, в ній детально та інформативно представлено результати великого обсягу досліджень, виконаних авторкою. Викладені в даному відгуку зауваження не є принциповими і не впливають на значимість виконаної дисертанткою роботи. В рамках дискусії прошу здобувача відповісти на наступні питання.

1. Які інтраоральні сканери використовували лікарі-ородонти під час дослідження? Чи значно змінювався час сканування щелеп в залежності від моделі прострою?
2. Яке програмне забезпечення використовувалось лікарями для перегляду комп'ютерної томографії? Та в якому форматі ортодонти отримували дані комп'ютерної томографії?
3. За допомогою якої програми виконувалось комп'ютерне розташування звичайних і лінгвальних брекетів на цифрових моделях щелеп? Та чи входило до цієї маніпуляції цифрова підготовка моделей?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота **Номеровської Олени Євгенівни на тему «Обґрунтування та визначення тривалості сучасних видів ортодонтичної допомоги в Україні»,** яка подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю стоматологія-221, є завершеною науковою працею, присвяченою вирішенню актуальної проблеми стоматології - визначенню структури і тривалості надання сучасних видів ортодонтичної допомоги, розробцві норм часу та єдиної системи обліку праці відповідних фахівців для здійснення в масштабах країни науково-обгрунтованого оперативного обліку, оцінки та контролю праці стоматологів-ортодонтів.

За своєю актуальністю, обсягом проведеного дослідження, глибиною аналізу, новизною отриманих результатів, обґрунтованістю та достовірністю висновків і практичним значенням дисертаційне дослідження відповідає

вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44. від 12 січня 2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи прорисудження ступеня доктора філософії», а дисертант заслуговує присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності14.01.22 – стоматологія.

Доцент кафедри терапевтичної та
дитячої стоматології
Одеського національного
медичного університета, к. мед. н. Владислав ГОРОХОВСЬКИЙ

Справжність підпису
Владислава Гороховського
ВІДДІЛ КАДРІВ
Ідент. код 02010801
О.М. Терник